Основні економічні тенденції в серпні 2022 року

(за результатами нового щомісячного опитування підприємств)

Оксана Кузяків, виконавча директорка ІЕД

Євген Ангел, старший науковий співробітник ІЕД

Ірина Федець, старша наукова співробітниця ІЕД

Київ, 5 вересня, 2022

ПРО НОВЕ ЩОМІСЯЧНЕ ОПИТУВАННЯ

Опитування щомісяця

Найсвіжіші дані зібрано з 5-17 серпня 2022

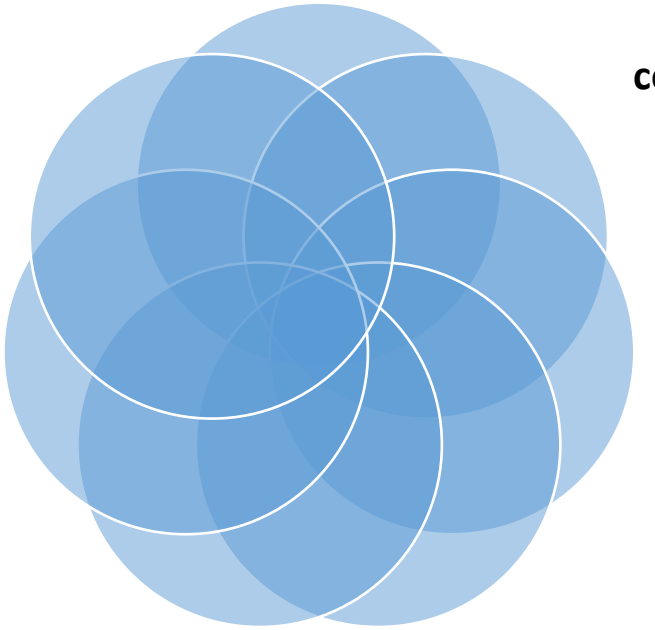

ВИБІРКА: опитано в серпні 518 підприємств

Проведено вже чотири опитування

Підприємства усіх розмірів

Сектори: Промисловіть + (Ретейл, Агро)

Географія: 21 з 27 регіонів України

Основні результати

- У серпні продовжувалося відновлення виробництва, але динаміка показників економічної кон’юнктури свідчить про уповільнення тенденції до відновлення економічної активності в промисловості.
- Темпи зростання ділового оптимізму суттєво зменшились, (однак частка «оптимістів» переважає «песимістів», що є обнадійливим фактом).
- Зменшення невизначеності призупинилось, а в короткостроковій перспективі зростає.
- Виробничі очікування на три місяці залишаються позитивними, хоча тут також спостерігається тенденція до уповільнення темпів зростання.
- Найкраще труднощі підприємства галузей, які забезпечують базові потреби людини.
- Зростання цін, логістичні проблеми та брак обігових коштів очолюють список перешкод ведення бізнесу.
- В серпні до найбільш очікуваних подій для бізнесу, якими як й два місяці назад, є закінчення війни, деокупація територій України, додалась припинення девальвації гривні.

Основні перешкоди

- Проблема браку обігових коштів увійшла до чільної трійки перешкод
- Зафіксоване суттєве скорочення важливості браку робочої сили) та браку палива
- 26% підприємств вибирають «небезпечно працювати» це менше, ніж було в травні (34% опитаних).

У серпні продовжувалося відновлення виробництва

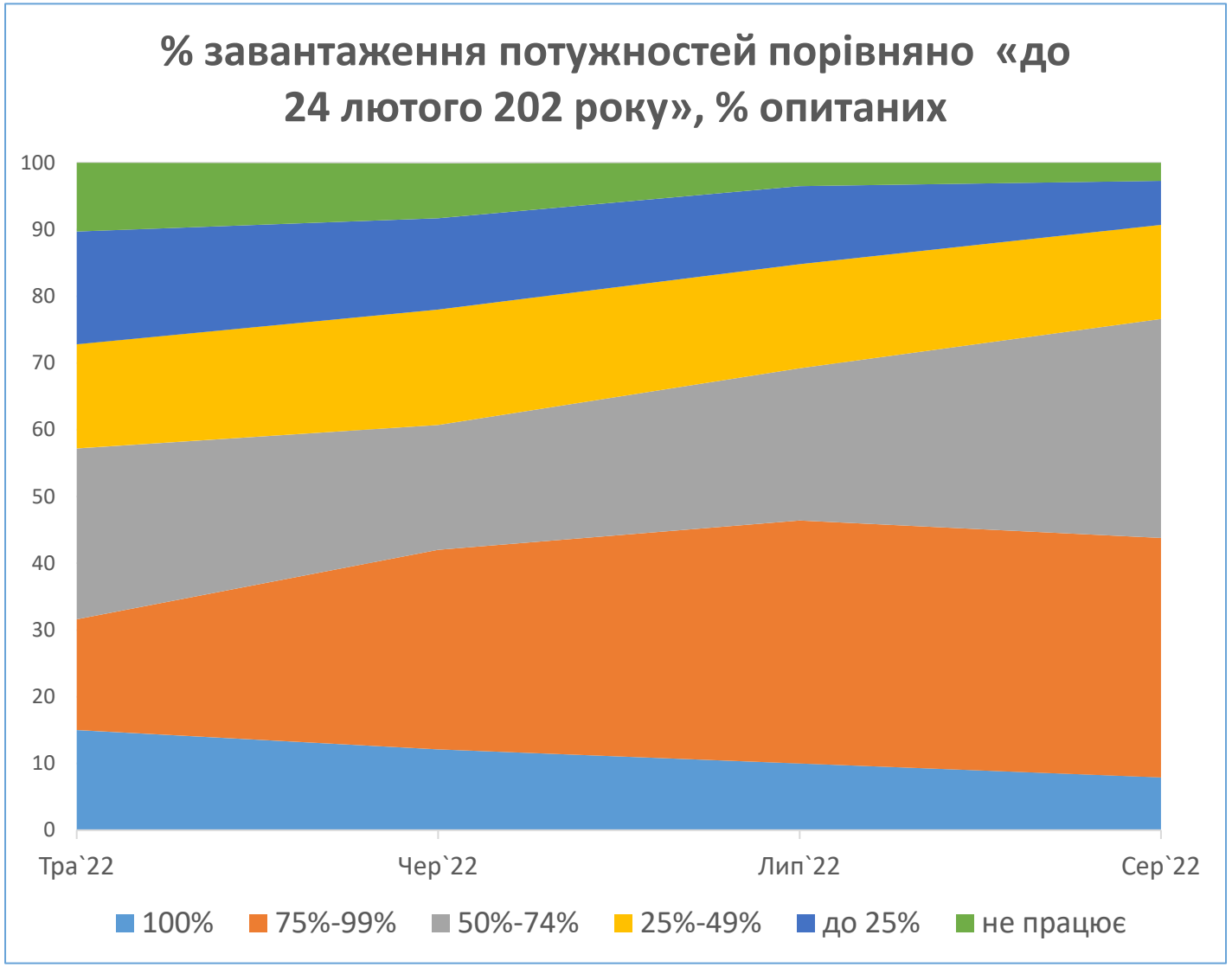

Позитивно:

- Частки підприємств які не працюють, або завантажені менше ніж на 25% порівняно з довоєнним періодом зменшується
- В півтора рази зросла частка підприємств, які працюють на 50-74%, порівняно з довоєнними обсягами – з 23% у липні до 33% у серпні.

Змішано:

продовжується зменшення частки опитаних, які працювали на повну завантаженість виробничих потужностей, із 15% у травні до 12% у червні та 10% у липні, та й далі до 8% у серпні.

Зменшення невизначеності призупинилось, а в короткостроковій перспективі зростає

В перспективі півроку

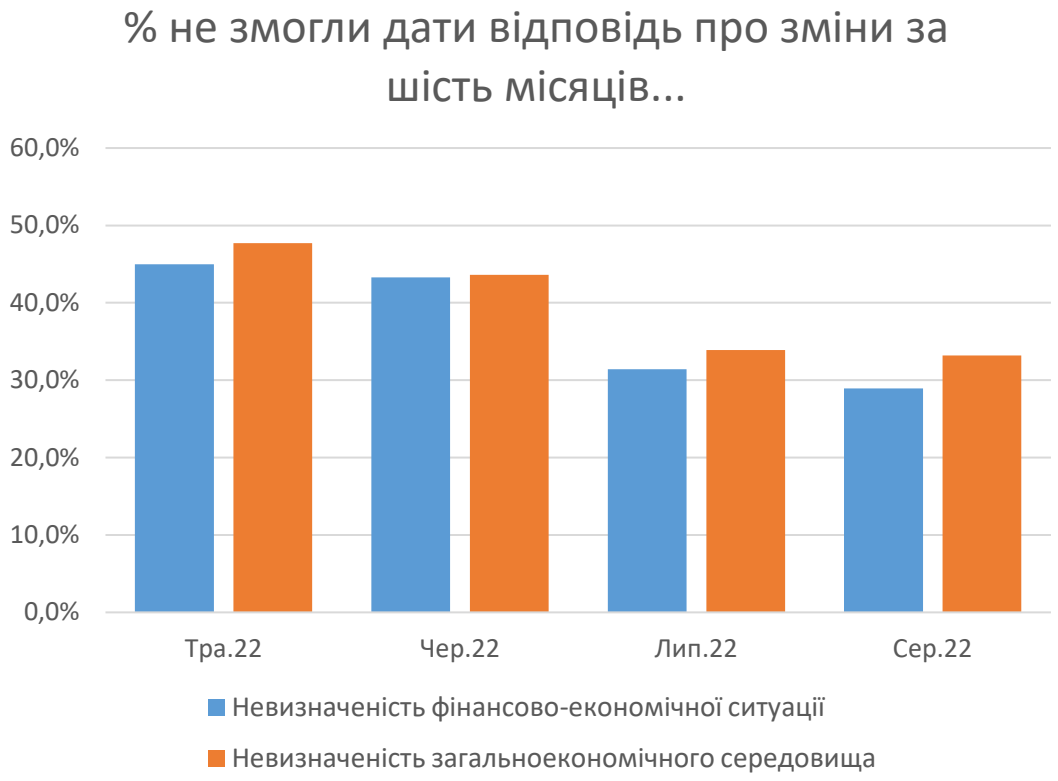

В перспективі трьох місяців

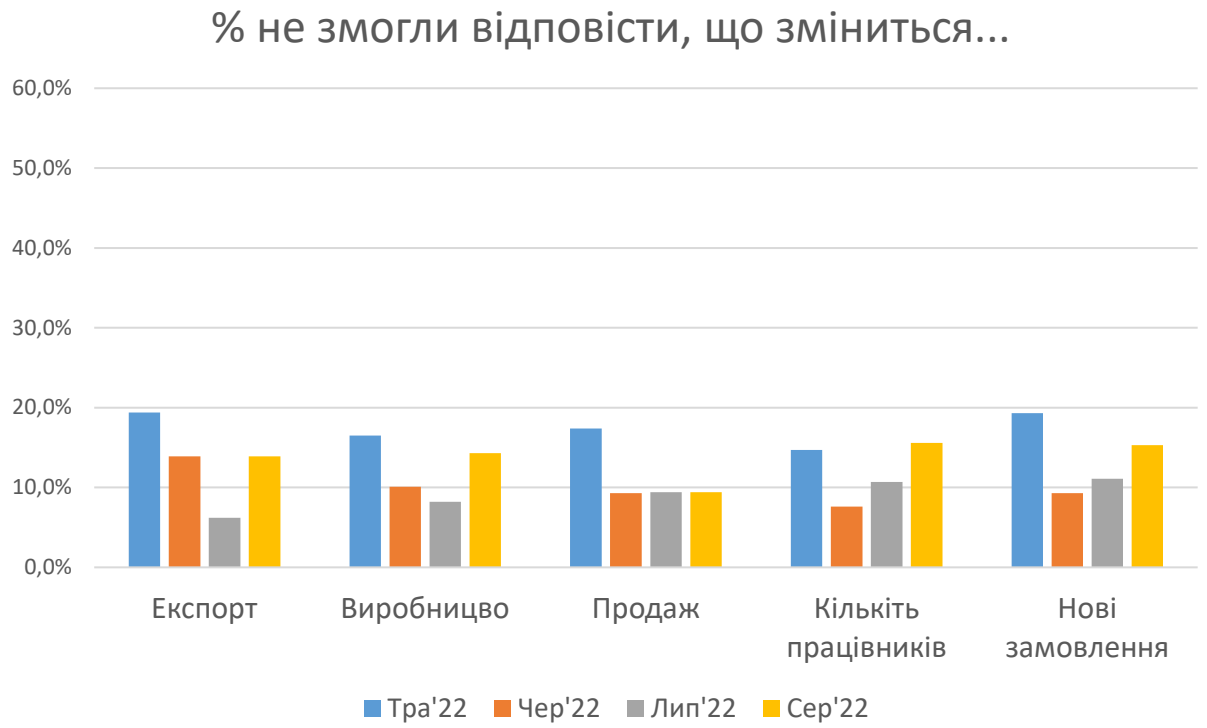

Півріч очікування позитивні, але погіршуються

Фінансово-економічна ситуація на підприємстві

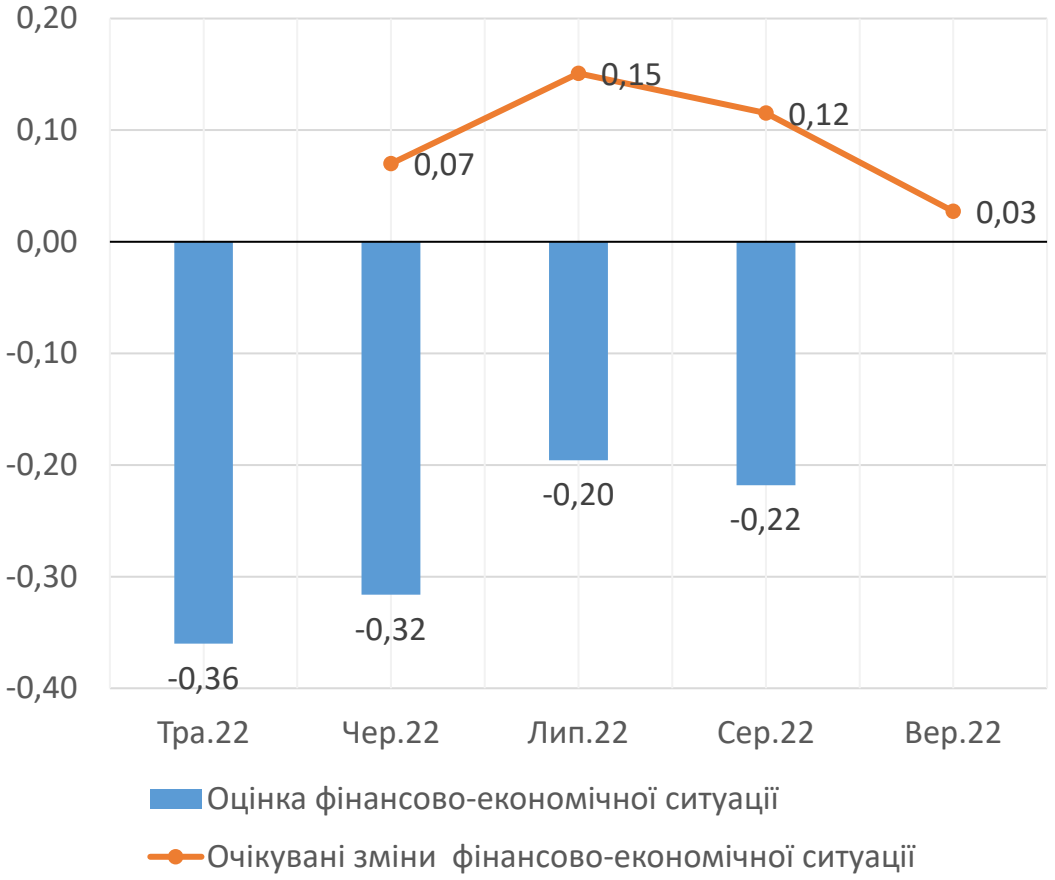

Загальноекономічна ситуація в країні

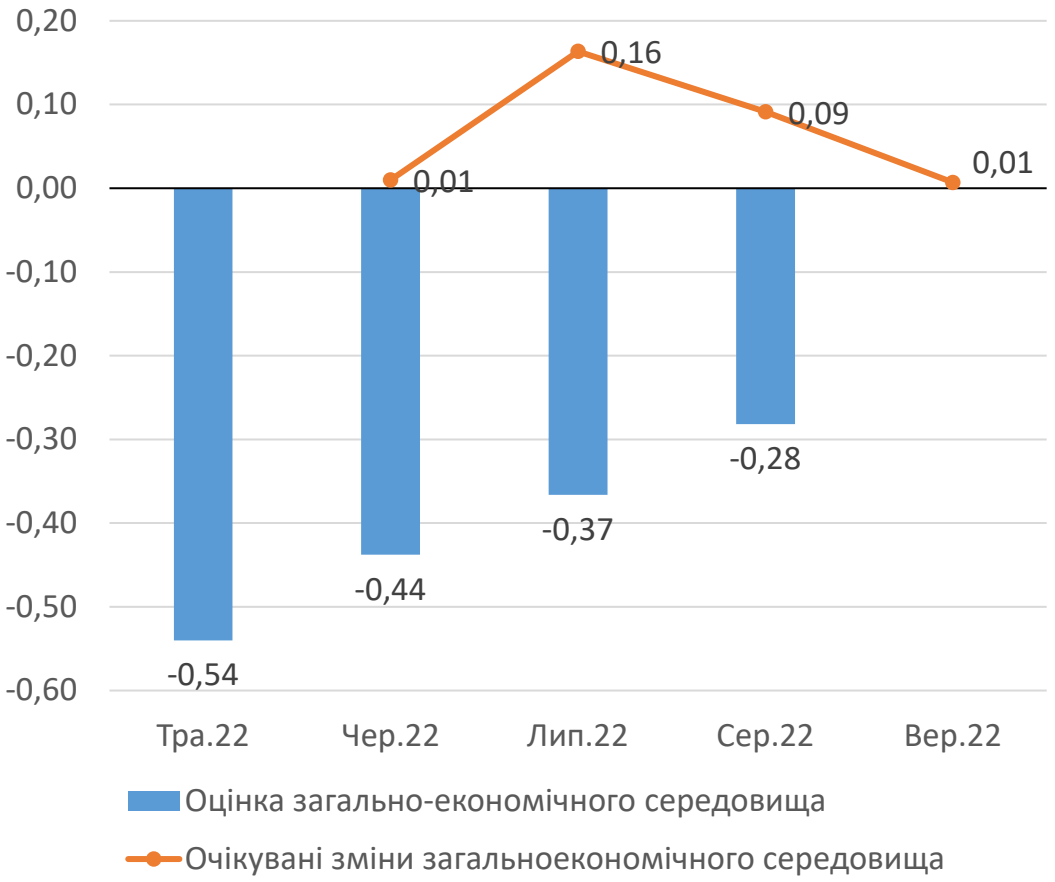

Минулі зміни та очікування на три місяці: продовжується тенденція до пожвавлення, хоча очікування вже не такі оптимістичні

Виробництво

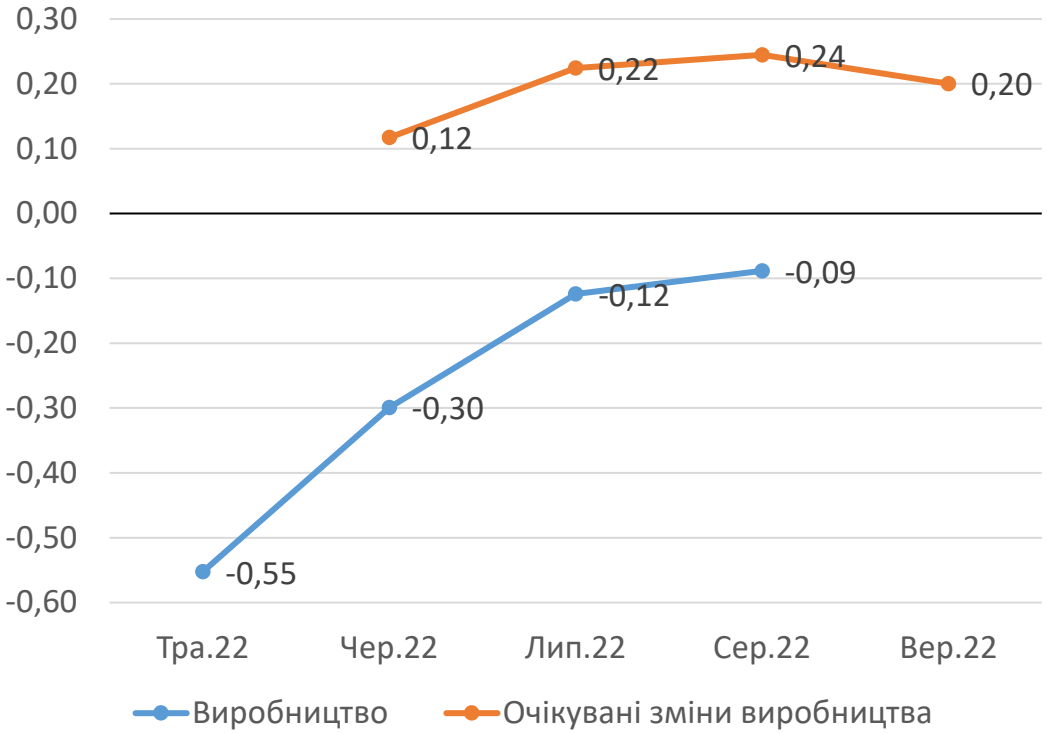

Експорт

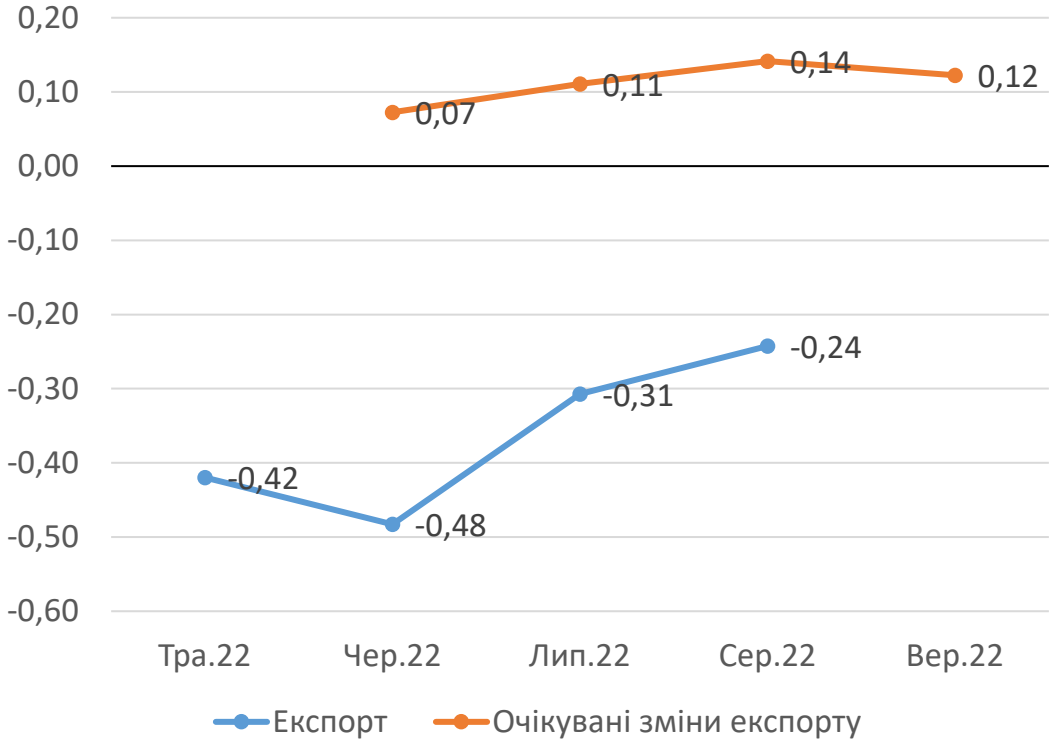

Минулі зміни та очікування на три місяці: очікується зменшення продажів та нових замовлень

Продаж

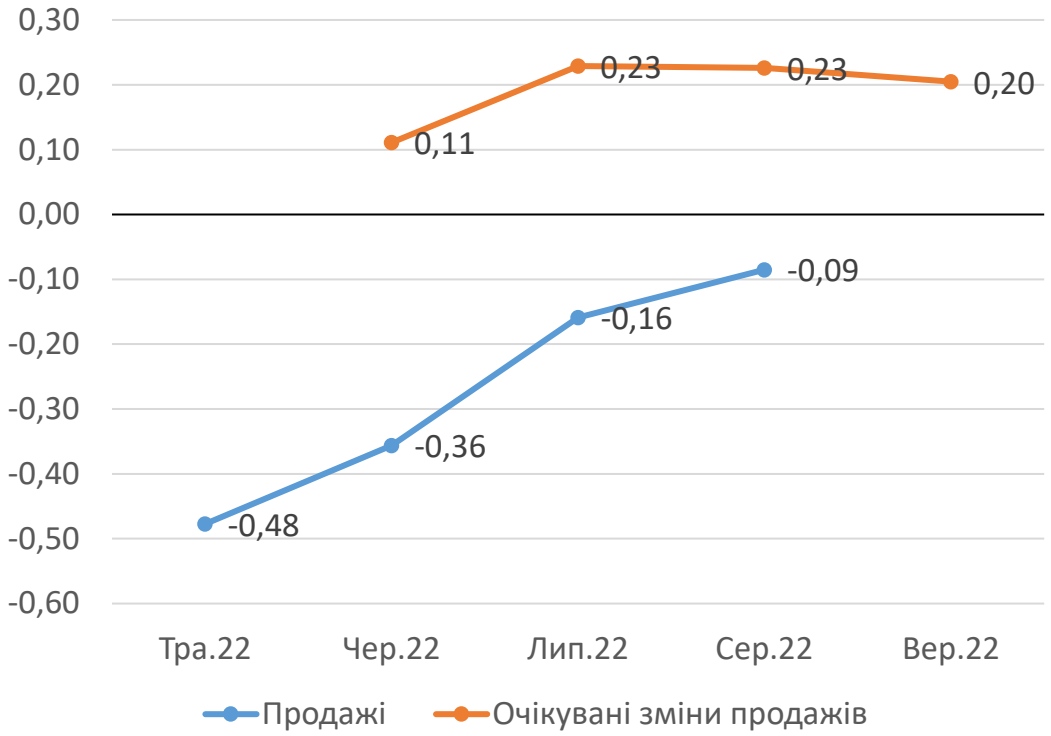

Нові замовлення

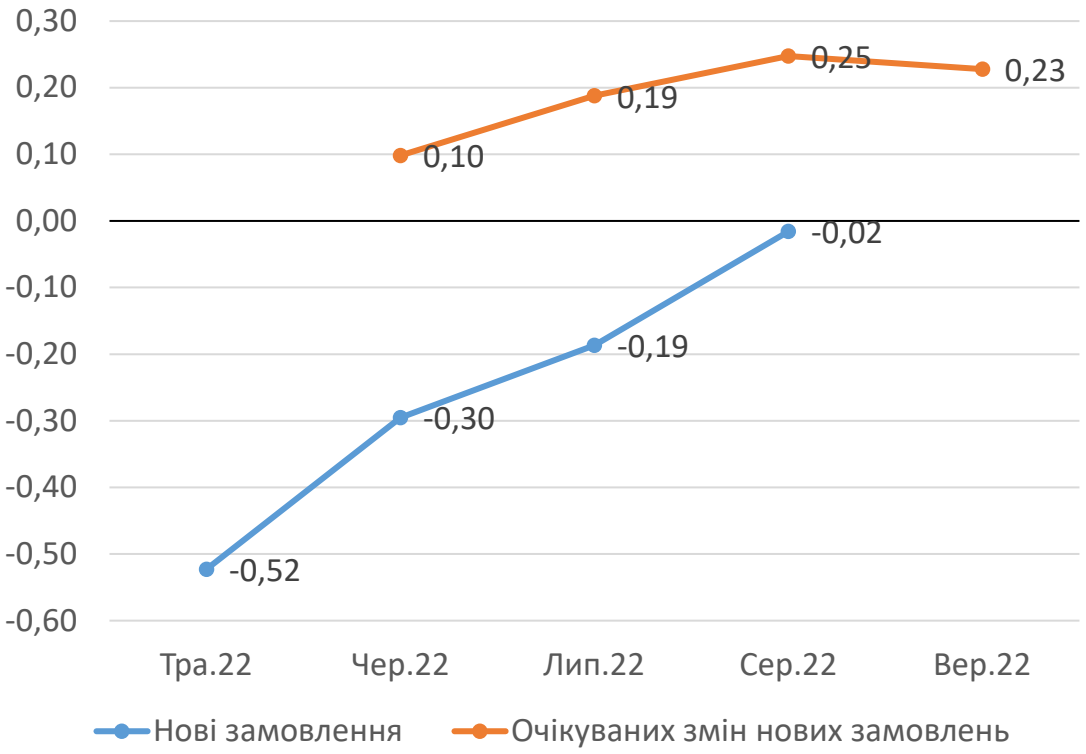

Минулі зміни та очікування на три місяці: проблеми при пошуку працівників потрібної кваліфікації зменшуються

Кількість працівників

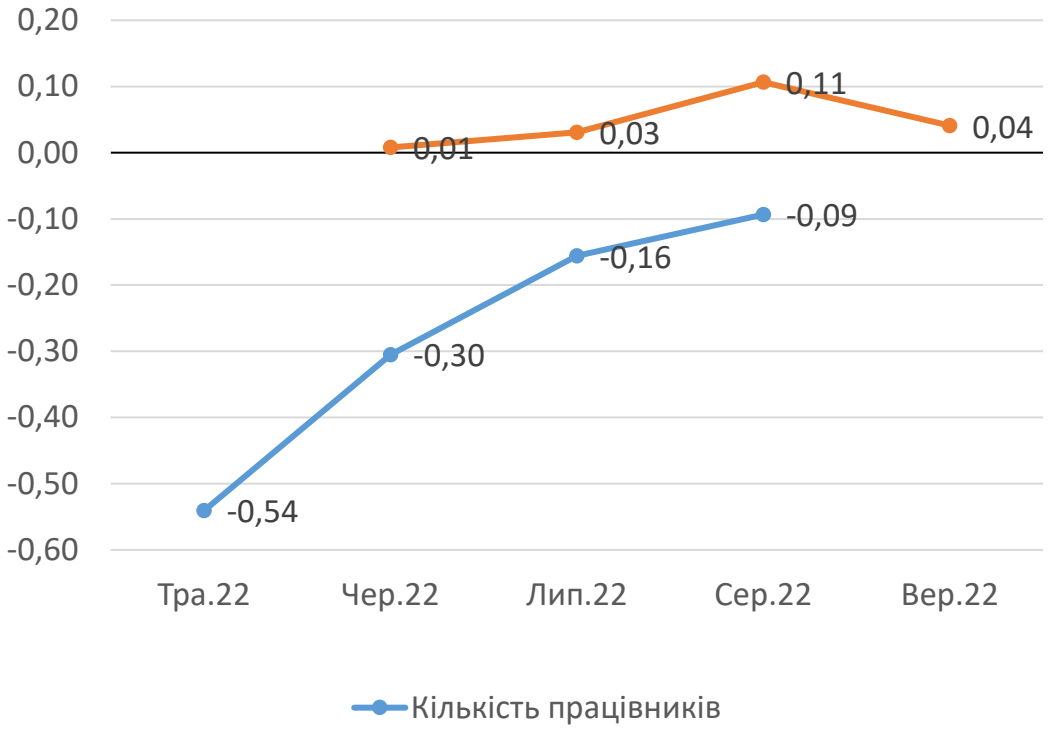

Кількість працівників у вимушених відпустках

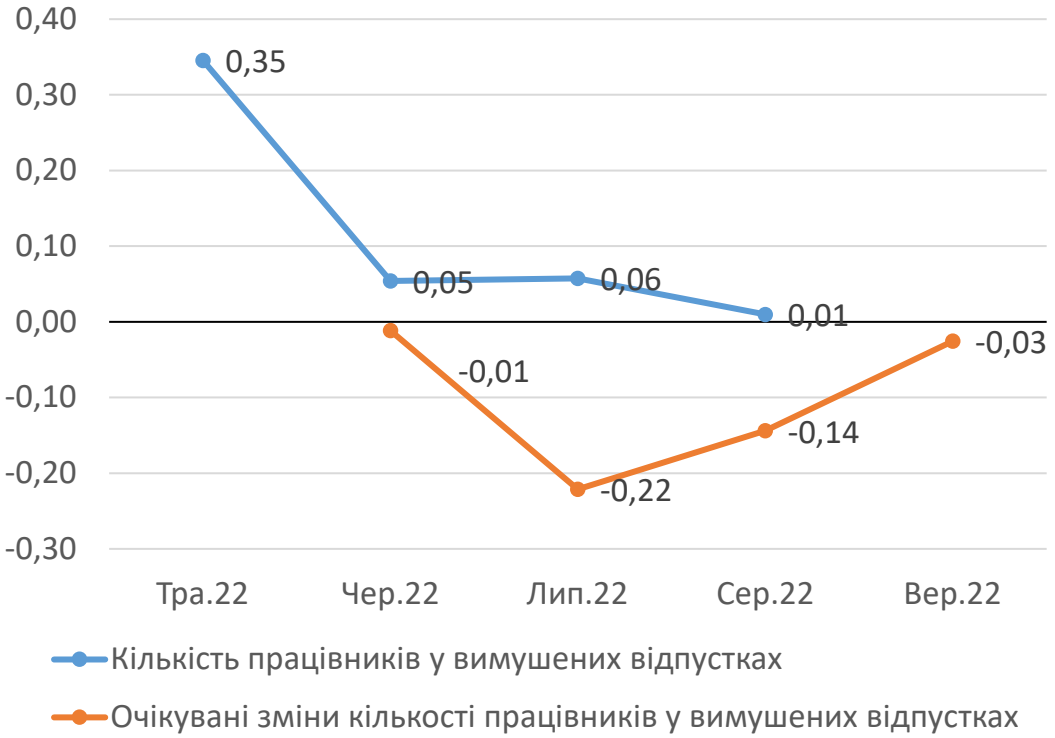

Ринок праці сигналізує про зміни

Проблеми при пошуку працівників

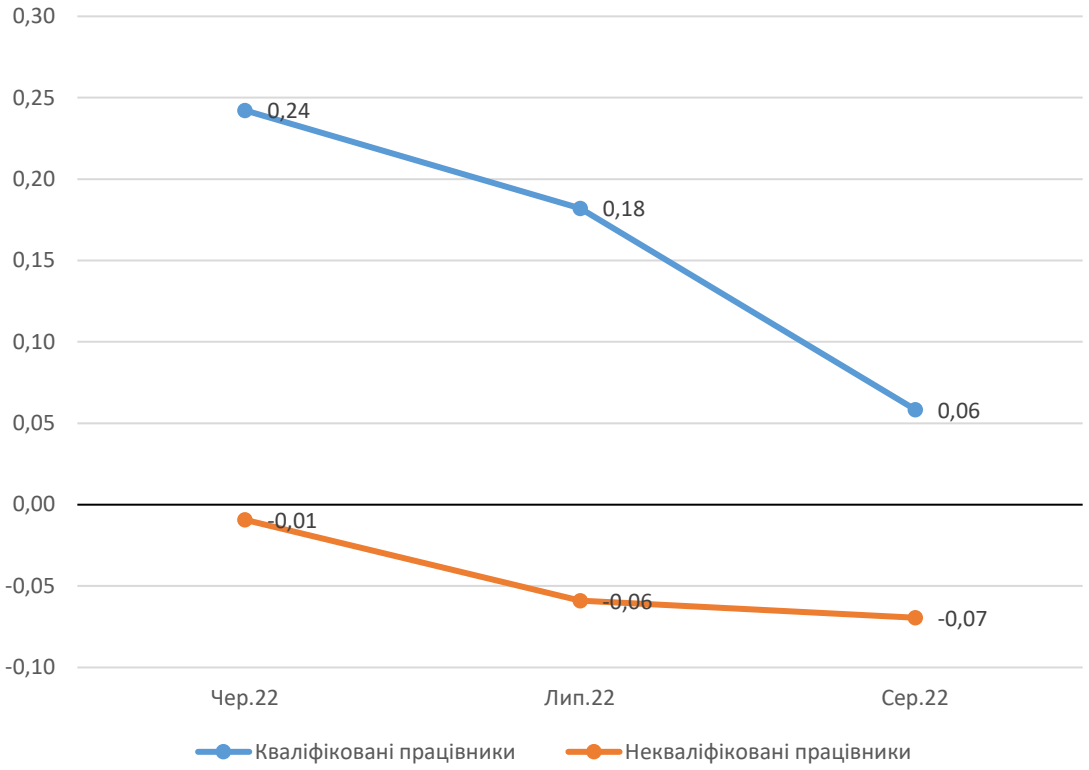

Проблеми при пошуку працівників потрібної кваліфікації зменшуються

Це свідчить або

- про зменшення попиту на робочу силу з боку підприємств,

або

- збільшення пропозиції робочої сили на фоні невисокого рівня економічної активності

Оцінки економічної Уряду погіршуються другий місяць поспіль

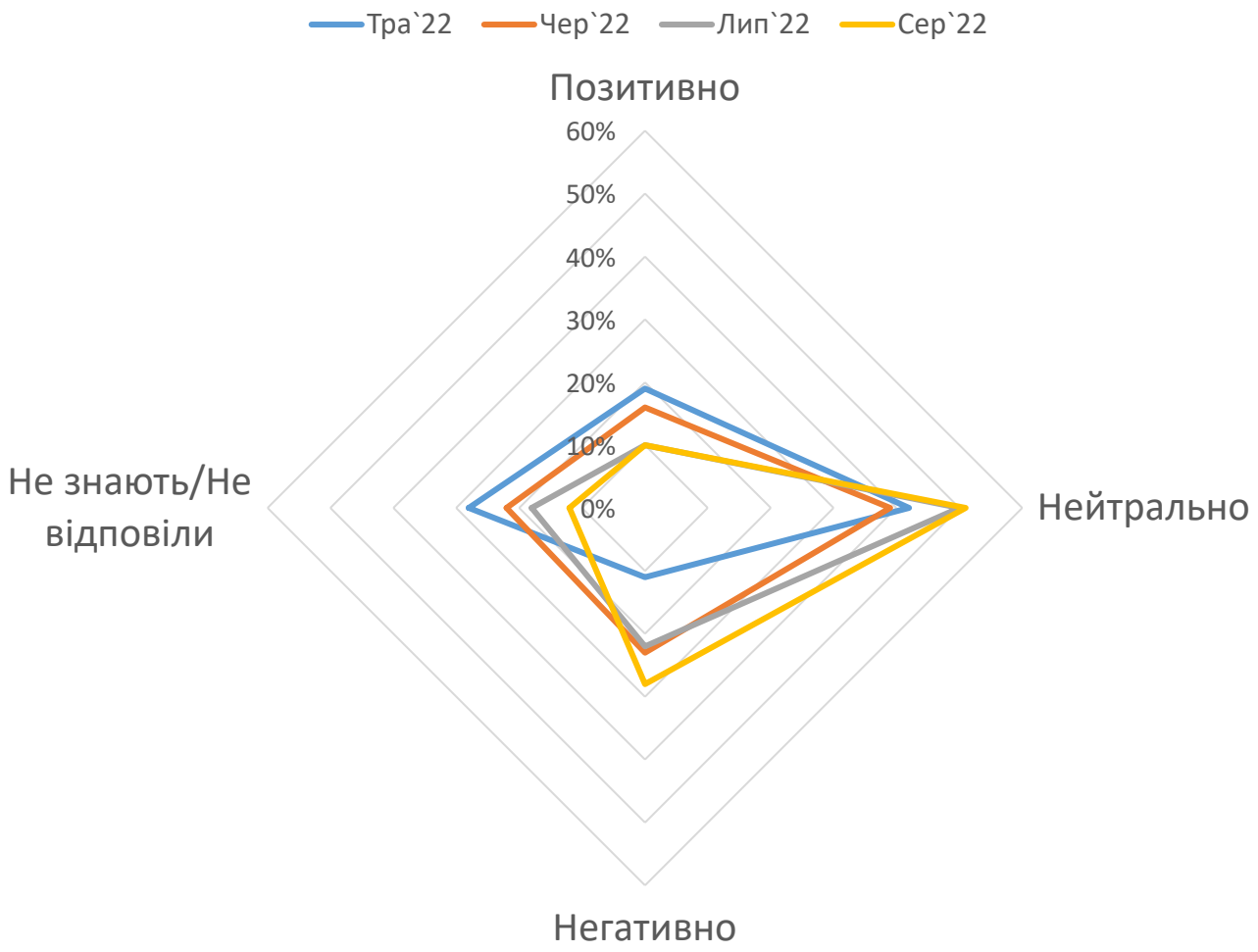

- Зросла частка опитаних, що оцінюють економічну політику Уряду негативно (з 22% до 28%)
- Частка позитивних оцінок не змінилась (близько 10%)
- Зменшилась до 12% частка тих, хто не зміг відповісти на питання

Відновлення галузей сповільнюється?

Вплив війни на обсяги виробництва

- В першу чергу продовжують зберігати / відновлювати виробництво галузі, які забезпечують життєдіяльність (їжа, одяг і взуття)
- Найвищий рівень завантаженості виробничих потужностей – у харчовій промисловості (17% опитаних працюють на 100% і більше, ще 44% - на більш ніж 75%)
- У липні погіршилася ситуація з відновленням виробництва у хімічній та деревообробній промисловості
- Виробництво будівельних матеріалів в умовах війни зазнало найбільшого падіння виробництва – лише 13% працюють більш ніж на 75% порівняно з довоєнним періодом, 0% на 100% і більше

Виробництво за галузями (індекси)

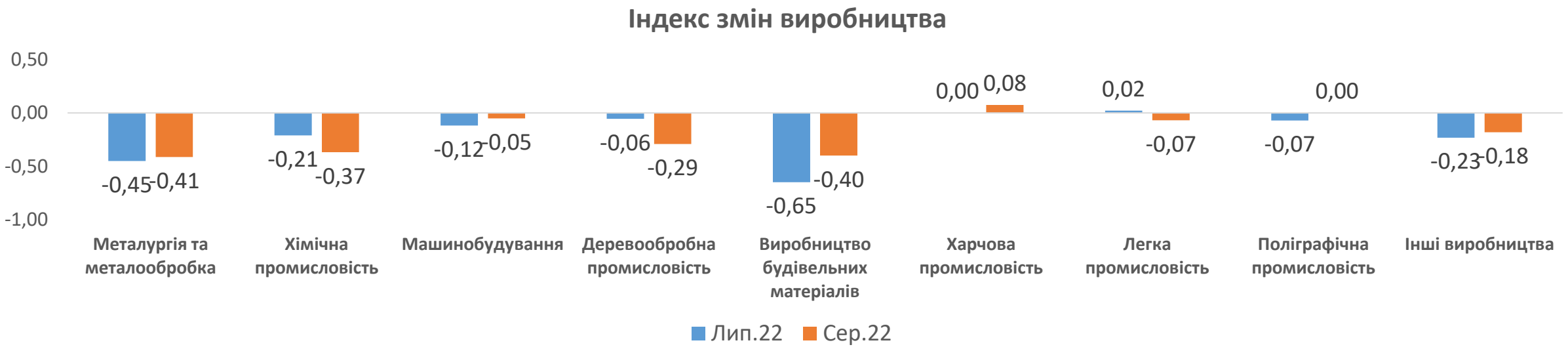

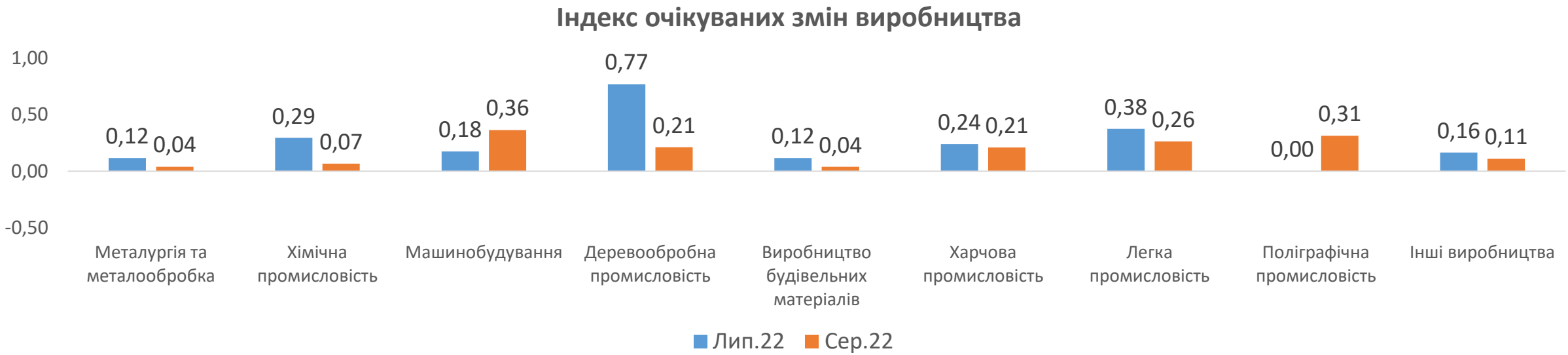

Вплив війни на експортну діяльність за галузями

- Експорт продовжує відновлюватися в цілому по промисловості
- Найкраще відновлюються харчова та легка промисловість (лише 13% та 8% відповідно ще не відновили експорту)
- Сповільнюється відновлення експорту в хімічній та деревообробній галузях
- Найбільше постраждали хімічна галузь, машинобудування, виробництво металу та металообробка, деревообробна промисловість, де не відновили експорт відповідно 43%, 29%, 24% та 24%.

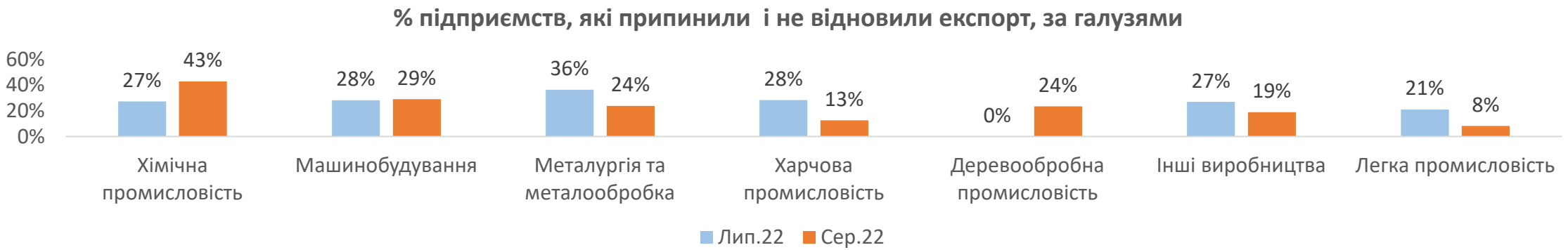

Експорт за галузями (індекси)

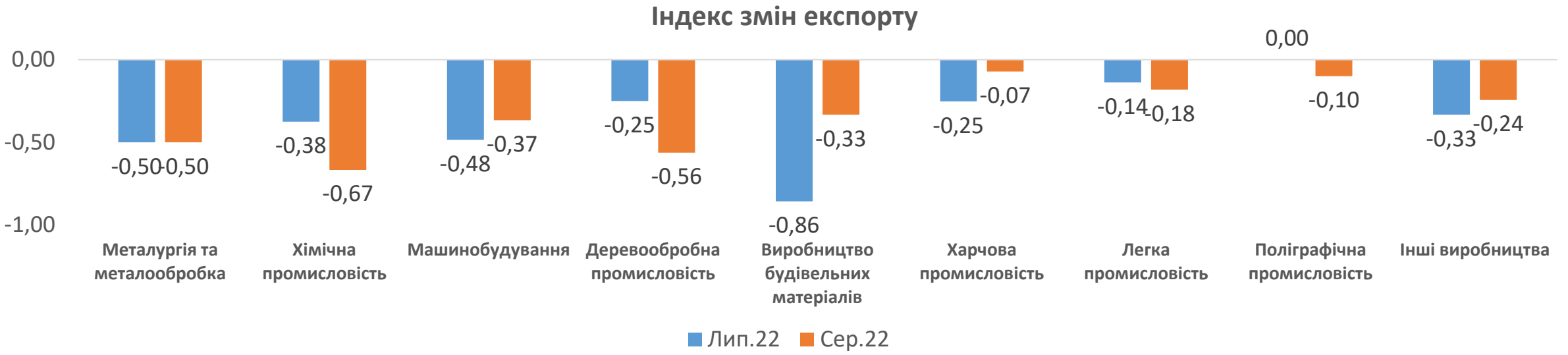

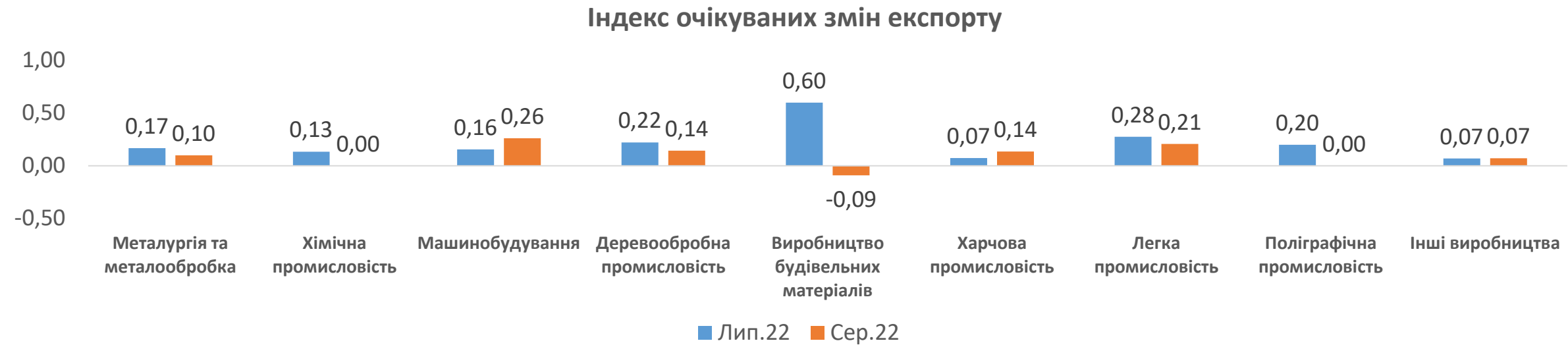

Бізнес очікує перемоги

Очікувані заходи і зміни: серпень 2022 року

- Закінчення війни і деокупація територій України продовжують очолювати рейтинг найбільш очікуваних змін для бізнесу
- На 3-тє місце у серпні вийшло припинення девальвації гривні, що вказує на істотний вплив послаблення курсу гривні на бізнес
- У топ 5 очікувань – також дерегуляція та зменшення податкового навантаження
- Що більший розмір підприємств, тим більше вони очікують деокупації, дерегуляції та зниження податків
- Припинення девальвації гривні найбільш очікуване для хімічної і деревообробної промисловості, доступні кредити – для сфери виробництва одягу, державні замовлення – для машинобудування

Щомісячне дослідження підприємств. Методологія

Потреба у вичерпній інформації про економічну ситуацію є важливою для економічної політики під час війни. Для швидкого збору інформації про поточний стан економіки на рівні підприємства, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій буде проводити щомісячне опитування підприємств із **застосуванням підходу кон'юнктурних досліджень** (або Business Tendency Survey). Методологію розроблено для оцінки ситуації з «базового рівня» — суджень та очікувань основних економічних агентів – підприємців та керівників підприємств.

Щомісячне опитування складається з двох частин – регулярної та спеціальної. Регулярно респонденти відповідають на питання про зміну основних показників діяльності та короткострокові прогнози щодо майбутніх змін цих же показників -- випуску (виробництво), реалізації (продажів), експорту, заборгованостей, нових замовлень, зайнятості тощо. Оцінки та очікування щодо змін ділового клімату та фінансово-економічної ситуації на підприємстві в перспективі на півроку також будуть у фокусі нашої уваги.

Спеціальна частина Щомісячного дослідження дозволяє отримувати інформацію щодо специфічних тем. Спеціальна частина розглядає проблеми підприємств, вплив війни на обсяги виробництва, експортну діяльність, основні потреби бізнесу та оцінку державної політики.

У цьому дослідженні використовується панельна вибірка, яка включає **500+ підприємств, що розташовані у 21-му з 27-ми регіонів України**, включаючи Вінницьку, Волинську, Дніпропетровську, Житомирську, Закарпатську, Запорізьку, Івано-Франківську, Київську, Кіровоградську, Львівську, Миколаївську, Одеську, Полтавську, Рівненську, Сумську, Тернопільську, Хмельницьку, Черкаську, Чернівецьку та Чернігівську області та місто Київ.

Польовий етап дослідження проходив у серпні 2022 року. Підприємства порівнювали ситуацію відповідно до результатів серпня 2022 з липнем 2022 (там де це було окремо зазначено) з довоєнним часом (період до 24 лютого 2022 року). Респонденти давали прогноз на наступні 3 та 6 місяці роботи підприємства

КОНТАКТИ

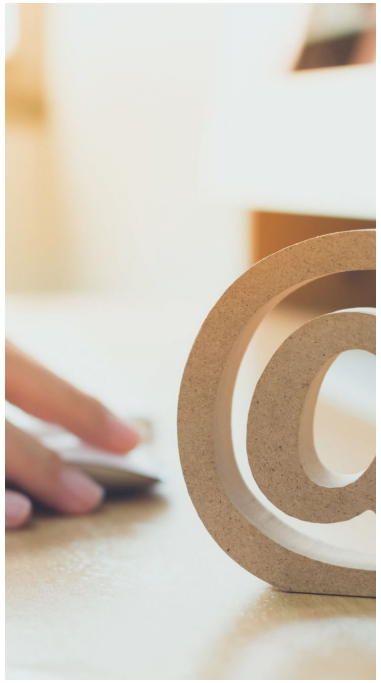

- website: www.ier.com.ua

- e-mail: rubanik@ier.kyiv.ua
- kuziakiv@ier.kyiv.ua

- Facebook: https://www.facebook.com/IER.Kyiv/
- Twitter (in English only): https://twitter.com/IER_Kyiv

MOVING FORWARD TOGETHER

INTERNATIONAL RENAISSANCE FOUNDATION

ATLAS NETWORK

INSTITUTE FOR ECONOMIC RESEARCH AND POLICY CONSULTING